

ZPRÁVY Z ČESKÉ GEOGRAFICKÉ SPOLEČNOSTI

Informace pro členy

Vážená členko, vážený člene České geografické společnosti,

pokud jste zároveň s Informacemi ČGS neobdržel/a také časopis Geografie 2017/1, znamená to, že nemáte za letošní rok zaplacený členský příspěvek. Prosíme, učiňte tak nyní. Výše ročního členského příspěvku je 600 Kč, pro studenty a důchodce 300 Kč (letošní číslo časopisu Geografie pak obdržíte dodatečně). Číslo účtu společnosti je 1921937329/0800 (Česká spořitelna a. s., Praha 1, Václavské nám. 42; IBAN: CZ40 0800 0000 0019 2193 7329; SWIFT: GIBACZPX), variabilní symbol – ulehčující pro identifikaci platby – je číslo uvedené na obálce, ve které jste časopis obdržel/a. Pokud nemáte zájem v ČGS dále setrvat, prosím, podejte zprávu na sekretariát společnosti: sekretariát České geografické společnosti, Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Albertov 6, 128 43, Praha 2, tel.: 221 951 397, e-mail: dana.fialova@natur.cuni.cz.

Běžnou praxí je informovat o aktuálním dění v ČGS členy prostřednictvím elektronické pošty (např. formou Geografického newsletteru), ale bohužel adresa sekretariátu není úplně a plně aktuální, proto prosím, pokud došlo ve vašem případě ke změně e-mailové adresy, nebo z jakéhokoli důvodu nedostáváte elektronické zprávy z ČGS, zašlete váš kontakt na e-mail: dana.fialova@natur.cuni.cz. Děkujeme.

Dana Fialová

Zpráva z jednání Hlavního výboru ČGS

Hlavní výbor se sešel na svém 7. pravidelném jednání dne 15. února 2017 v Praze a zasedání se zúčastnilo 16 členů HV ČGS, předseda revizní komise a hosté – předšedové redakčních rad časopisů vydávaných ČGS.

Hlavním bodem jednání bylo především projednání vyhodnocení čerpání rozpočtu ČGS v roce 2016 a návrh nového rozpočtu na rok 2017. ČGS v roce 2016 hospodařila s vyrovnaným rozpočtem. Díky příspěvku kolektivních členů ČGS se podařilo zachovat rozsah činnosti ČGS. Zprávu o hospodaření projednala Revizní komise a vyjádřila s ní souhlas.

Návrh rozpočtu je plánován v podobné výši s celkovým objemem prostředků 880 tisíc Kč, z nichž 300 tisíc Kč tvoří dotace Rady vědeckých společností na časopisy vydávané ČGS (Geografie, Geografické rozhledy, Informace ČGS) a členskými příspěvky ve výši 220 tisíc Kč. Další příjmy jsou tvořeny tržbami za prodej publikací vydávaných ČGS.

HV ČGS dále velmi podrobně diskutoval možnosti sponzoringu aktivit ČGS nebo jednotlivých akcí, pořádaných ČGS a rozhodl se vytvořit pracovní skupinu pod vedením prezidenta Janského, která navrhne konkrétní kroky k zajištění sponzoringu a představí je na příštím jednání ČGS.

Šéfredaktoři informovali o edičních plánech jednotlivých časopisů vydávaných ČGS a o ediční řadě monografií Geographica. V této řadě se připravují dvě publikace pro tisk s předpokladem vydání v roce 2017. Časopis Geografie připravuje spuštění nového webu časopisu a šéfredaktor prof. Drbohlav konstatoval, že se výrazně podařilo zrychlit recenzní řízení k přijetí jednotlivých článků do časopisu.

Hlavní výbor také vzal na vědomí změny ve vedení časopisu Geografické rozhledy. Dosavadní šéfredaktor doc. Bičík a výkonná redaktorka doc. Kühnlové odstoupí ze svých rolí k 30. červnu 2017. HV ČGS jim poděkoval za jejich velmi významný přínos pro rozvoj tohoto časopisu a jmenoval novým šéfredaktorem Geografických rozhledů dr. Libora Jelena a výkonným redaktorem dr. Miroslava Šiftu.

Mezi dalšími body jednání HV ocenil velmi kvalitní přípravu a zapojení jednotlivých geografických pracovišť do pravidelné akce Dny geografie. Do této propagační akce se zapojilo více než 3 000 účastníků na všech zúčastněných pracovištích a akce měla i dobré mediální pokrytí.

Studentská soutěž vysokoškolských studentů geografie proběhne v říjnu 2017 v Brně v rámci pravidelné 25. středoevropské konference a každé pracoviště musí jasně definovat koordinátora této soutěže.

HV ČGS také po obsáhlé diskuzi potvrdil zájem ČGS uspořádat v Praze ve spolupráci s Přírodovědeckou fakultou UK v roce 2021 mezinárodní konferenci evropských geografických společností EUGEO, kde je předpokládána účast 500–600 účastníků a informoval o přípravách společného sjezdu českých a slovenských geografů v Bratislavě v roce 2018.

HV ČGS vzal na vědomí, že od nového školního roku nahrazuje ve funkci organizačního garanta Zeměpisné olympiády dr. Silvie R. Kučerovou Mgr. Jakub Jelen s týmem sestaveným z představitelů různých geografických pracovišť v Česku.

V rámci připravované konference EGEA, která proběhne v Praze, je možné obnovit činnost Akademického odboru (studentské sekce) ČGS. HV ČGS zahájí

jednání se studenty, pořadateli a účastníky této konference a nabídne jim možnost tohoto způsobu zapojení se do práce ČGS.

Radim Perlin

Obnovení činnosti Liberecké pobočky České geografické společnosti

Liberecká pobočka ČGS obnovila svou činnost v červnu roku 2016. Neaktivita a další peripetie pobočky byly nastíněny v jubilejní publikaci 120 let České geografické společnosti. Soustředíme se tedy na současnost a budoucnost pobočky, která je úzce spjata s katedrou geografie Technické univerzity v Liberci. Po letech potíží s personálním zabezpečením katedry se pracoviště stabilizovalo a má ambice se opět plnohodnotně zapojit do aktivit ČGS. Předsedou pobočky se stal vedoucí katedry Kamil Zágoršek, tajemníkem a kontaktní osobou Artur Boháč.

Dne 4. října 2016 se v prostorách liberecké univerzity uskutečnilo první slavnostní setkání pobočky, na kterém byla představena vize její činnosti. Akce se kromě současných vyučujících na katedře a externích spolupracovníků zúčastnili bývalí pracovníci katedry a také zástupce Libereckého kraje v osobě náměstka hejtmána pro oblast životního prostředí a zemědělství Josefa Jadrného. Geníme si návštěvy zakládajících členek katedry Ivany Pecháčkové a Kateřiny Lauermannové, momentálně vedoucích pracovnic na Krajském úřadě Libereckého kraje, které se s námi podělily o své zkušenosti s aplikací geografie ve státní správě a přislíbily obnovení spolupráce mezi úřadem a katedrou. Vzácným hostem byl rovněž Tomáš Hendrych z Krajské nemocnice v Liberci, jenž nás seznámil s možnou aplikací geografie ve zdravotnictví. Setkání se zúčastnili další zástupci firem či institucí, kteří s pracovištěm spolupracují na řešení různorodých otázek, například Martin Švec z firmy HERE, zabývající se geoinformačními technologiemi. Zmíněné kooperace, zahrnující aktivní zapojení studentů, jsou pilíři studijního oboru Aplikovaná geografie, který naše katedra (spolu s Učitelstvím zeměpisu pro 2. stupeň ZŠ) zastřešuje a který se snaží o co největší propojení teoretických poznatků, ať už z humánní a fyzické geografie či geoinformatiky, s praxí. Závěrem si nelze než přát, aby Liberecká pobočka ČGS vzkvétala, rostl počet jejích členů a akcí, na nichž se bude podílet.

Artur Boháč

Doktorské studium didaktiky geografie na PdF MU

Na PdF MU bylo nově akreditováno doktorské studium didaktiky geografie. Cílem doktorského studijního oboru Didaktika geografie je poskytnout mladým

badatelům i zkušeným expertům z řad učitelů i zástupců rozhodovací sféry (např. tvůrcům koncepcí v oblasti geografického vzdělávání atd.) kvalitní vědeckou přípravu, která je ukotvena v poznatcích domácího i zahraničního výzkumu geografického vzdělávání.

Koncepce doktorského studia didaktiky geografie se opírá o tři základní oblasti: výzkum, teorii a praxi geografického vzdělávání. Studium prioritně vychází z potřeby institucionalizovat a systemizovat teorii a výzkum v didaktice geografie. Vedle toho sleduje i cíle obecnějšího rázu, a to zejména potřebu podpořit utváření společného teoretického zázemí oborových didaktik jako kvalitativně nového přístupu k (obecně) didaktickému myšlení a rovněž přispívat k profesionalizaci učitelství na všech stupních a typech škol.

Těžištěm studia je individuální vědecká příprava zacílená na prohloubení odborné orientace v geografii, didaktice geografie a vybraných relevantních disciplínách pedagogiky a psychologie zakončená zpracováváním disertační práce.

Výzkum v doktorském studijním oboru Didaktika geografie lze charakterizovat výčtem následujících oblastí:

1. Obsahová a cílová dimenze kurikula geografického vzdělávání, zkoumání jeho zamýšlené, realizované a dosažené formy.
2. Zkoumání zákonitostí, trendů, aktérů, faktorů, procesů a výsledků geografického vzdělávání v širších sociokulturních souvislostech.
3. Vzdělávání a profesionalizace učitelů geografie.

Své uplatnění mohou absolventi nalézt jako erudovaní učitelé na všech stupních a typech škol, jako výzkumní pracovníci v pedagogických výzkumných ústavech, institutech a organizacích, národních i mezinárodních institucích, konzultanti v oblasti geografického vzdělávání, tvůrci i posuzovatelé formálního i neformálního kurikula, učebnic, atlasů a jiných didaktických učebních materiálů nebo tvůrci koncepcí geografického vzdělávání.

Více informací pro zájemce je k dispozici zde: <http://www.ped.muni.cz/studium/doktorske-studium>.

Eduard Hofmann

Nová „pětiletka“ Zeměpisné olympiády

Přestože název této zprávy byl použit s nadsázkou, má za cíl upozornit na hlavní změnu, která čeká Zeměpisnou olympiádu ve školním roce 2017/2018, a to změnu organizátora. Podle organizačního řádu by mělo přebrat po pěti letech organizaci soutěže pro talentované studenty základních a středních škol další geografické pracoviště v Česku. Po dlouhotrvajících jednáních v rámci České geografické společnosti i mezi vedoucími českých geografických pracovišť bylo dohodnuto,

že pořadatelství soutěže zůstane i v dalších pěti letech na Geografické sekci Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Dojde ale k výměně na pozici hlavního organizačního garanta. Jako již několikaletý externí pracovník PřF UK z této funkce odstupuje Silvie R. Kučerová a garantství se ujme Jakub Jelen, dosavadní člen týmu na pozici garanta věkové soutěžní kategorie C, student doktorského studia PřF UK.

Současně se změnami ve vedení Geografické sekce PřF UK byla dohodnuta nová podoba zajištění soutěže tak, že se na ní budou více podílet různá geografická pracoviště v Česku. V končícím pětiletém období již byla plně rozvinuta spolupráce s Univerzitou J. E. Purkyně v Ústí nad Labem právě prostřednictvím hlavní organizační garantky S. R. Kučerové (dále se z tohoto pracoviště na ZO podíleli Jan D. Bláha a student doktorského studia Petr Trahorsch) a Masarykovou univerzitou (zajištění navazující mezinárodní geografické soutěže iGeo Hanou Svobodovou, členkou International Board Member pro iGeo). Od školního roku 2017/2018 budou různá pracoviště přímo garantovat jednotlivé věkové soutěžní kategorie tak, jak je tomu i v některých dalších zemích pořádajících geografické olympiády. Pro nejmladší věkovou kategorii A (6. třída ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií) budou připravovat otázky pracovníci katedry geografie Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Pro kategorii B (7. třída ZŠ) pracovníci katedry geografie Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Kategorie C (8. a 9. třída ZŠ) přejde pod ústecké členy stávajícího týmu na katedru geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem. Kategorie D pak zůstane v gesci hlavního organizačního pracoviště Geografické sekce PřF UK, úlohy bude dále zajišťovat dosavadní garant kategorie D, Jan Bartoš (současně též učitel na ZŠ a MŠ K Dolům v Praze 12) se studentem doktorského studia Janem Pulcem. Na tvorbě map pro soutěžní úlohy všech kol a kategorií se i nadále bude podílet Jakub Lysák z katedry aplikované geoinformatiky a kartografie PřF UK a na PřF UK zůstane i pozice sazby a DTP veškerých úloh. Garance mezinárodních geografických soutěží iGeo zůstává Haně Svobodové, o střídání Lenky Vejrostové v druhé soutěži IESO se ještě jedná.

Současný ročník ZO 2016/2017 však ještě probíhá v „končící pětiletce“ starého týmu. Za námi už jsou všechna regionální kola (školní, okresní a krajské) a 24. a 25. 4. přijede do Prahy poměřit síly pětadvacet nejúspěšnějších řešitelů kategorie C a kategorie D na ústřední celostátní kolo. V příštím čísle Informací ČGS vám tak budeme moct přinést podrobnější zprávu o finále soutěže a o účasti na mezinárodních soutěžích v srbském Belehradě a francouzském Nice.

Děkujeme vám za podporu Zeměpisné olympiády, jednoho z důležitých pilířů geografického vzdělávání, komunikace s ministerstvem školství a utvářením identity geografie vůči učitelské veřejnosti i studentům. Za končící tým

Silvie R. Kučerová

Dny geografie 2016

Ve druhé polovině listopadu loňského roku (14.–27. listopadu 2016) proběhly již potřetí jako celostátní akce Dny geografie. Zapojila se do nich jak univerzitní města Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, České Budějovice, Ústí nad Labem, Olomouc, Hradec Králové, tak i neuniverzitní města jako Uherské Hradiště, Jihlava, Ostrov u Karlových Varů a obec Rudník v okrese Trutnov.

Celkový počet účastníků se odhaduje na více než 3 tisíce, z toho jen v Praze kolem 2 tisíc (včetně návštěvníků výstav). Hlavní město se tak podle očekávání stalo centrem dění. V sídle pražské univerzitní geografie na Albertově se konaly přednášky, workshopy, promítání filmů – nejenom cestovatelských, diskuzní semináře a hrály se situační hry. Největší zájem vyvolaly přednášky o objevování pramenů Amazonky prezidenta ČGS prof. Janského a přednáška bývalého ministra zahraničí dr. Vondry o krizi Evropské unie.

V ostatních městech měly akce charakter buď přednášek, nebo tzv. GIS dnů, tedy propagace geografických informačních systémů. Mezi účastníky převládali studenti z vysokých a středních škol a byli mezi nimi i žáci ze základních škol. Propagace geografie jako vědy se opět povedla.

Tadeusz Siwek